

A szörénymegyei bükkerdők értékesítésének kérdéséhez.

Közli: M u i c s István.

Az 1880. évben Mehádián tartott közgyűlés alkalmával mint első szakkérdés vita tárgyát képezte a szörénymegyei bükkerdők nemesebb fanemekre való átváltoztatása és a jelen bükkfakészletnek értékesítése.

A kérdés első részét illetve, én is azon véleményt osztom, hogy a letarolt területek miképen való felujíthatása vita tárgyát nem képezheti, a mennyiben e kérdés már meg van oldva.

A bükkfakérdés — mondhatni — már számos oldalról tárgyalatott, különösen Bedő ministertanácsos ur az államerdők leírásában, a gazdasági értekezletek alkalmával tartott előadásában és a múlt évi közgyűlésen több kitűnő szakember behatóan foglalkozott e tárggyal.

Én a kérdés utolsó pontját, t. i. a bükkerdők lehető értékesítését csak a számoknak sajátságos szigorával kísérem meg tüzetesebben megvilágítani.

Gyárak és iparvállalatok megtelepítését — a nagy beruházások miatt — veszélyesnek; műszerfák készítését és a háziipar fejlesztését ott, hol 500.000 hold bükkerdőről van szó, az arra sürgősséglendő bükkfamennyiségnek elenyésző csekélyisége miatt, czélhoz vezetőnek nem tartom, hanem a kivételre, mit már Scheint aligazgató ur is tett, fektetem a fősúlyt, még pedig a faszén kivételére.

Egy forint fuvarbér 50 kilogrammonként megdrágítja az aranyat $1/720^0/0$, ezüstöt $1/48^0/0$, vasat $12^0/0$, buzát $29^0/0$, sőt $66^0/0$, kőszén és fát $150^0/0$, faszén $160—200^0/0$ -kal.

Minden anyag értékesítésénél tehát fontos tényező az olcsó szállítás és ennél a súly. Minthogy pedig a faszén súlya,

ugyanazon tűzerő mellett 2.8-szer kisebb mint a bükkfác, ennél fogva arra kell reményeinket építenünk; annyiival is inkább, mivel a faszénnek szinte olyan hatálya van, mint a koaksnak vagy kőszénnek, még pedig :

1 kilo légszáradt fa ad	2400—2900	melegegységet,
1 „ koaks	7450	„
1 „ faszén	7600	„
1 „ kőszén	7700	„

Felteszem, hogy egy holdnak fatömege (letaroláskor) 200 kbmtrt. tenne, a vágás vagy a szénhely 9 kilométernyi távolságra esnék a fafogyasztási hely vagy vasuti állomástól s a 9 kilométerből legyen 5 kilométer közut, 4 kilométer a birtokos által épített és fentartott erdei ut; továbbá, hogy egy köbméter bükkfa csak 4.8 hektoliter szenet adna, végre, hogy a birtokos a kiadott költségek fedezésével (felerdősítéssel) megelégednék, csak hogy a bükkösöket nemesebb fanemekkel helyettesíthesse.

A felsorolt feltételek mellett — középárakat számítva — 100 kilogram szénnek termelése és 9 kilométerre való szállítása kerülne :

favágatás	1.1 köbméter	à 28 kr	. . . 30.8 kr,
faközelítés	0.6 „	à 5 „	. . . 3.0 „
szenítés	5.2 hektoliter	à 5 „	. . . 26.0 „
szállítás	5.2 „	à 5.5 „	. . . 28.6 „
utépítés-fentartás	1.1 köbméter	à 2 „	. . . 2.2 „
felerdősítés	1.1 „	à 8 „	. . . 8.8 „
			összesen . 99.4 kr.

100 kilogram faszénnek tűzereje egyenlő 280 kilogram vagy 0.5 köbméter bükkfa tűzerejével.

Egy fél köbméter bükkfának termelése és 9 kilométerre való szállítása kerülne a felsorolt feltételek mellett :

favágatás	0.5	köbméter	à	—	frt 28 kr . 14.0 kr,
csusztatás	0.5	"	à	—	" 9 " . 4.5 "
felerdősítés	0.5	"	à	—	" 2 " . 1.0 "
utépítés-fentartás	0.5	"	à	—	" 8 " . 4.0 "
szállítás	0.5	"	à	1	" 36 " . 68.0 "
					összesen . 91.5 kr.

E szerint volna az eladási árnak minimuma 9 kilométerre tengelyen szállítva :

faszén 100 kilogram 1 frt — kr,

tüzifa 280 " vagy 0.5 kbmtr. . — " 92 "

A köszénnek ára Budapesten 72—90 kr közt ingadozik. Tegyük fel, hogy annak ára vidéken 70 kr, tehát 100 kilogram ára 1 frt 40 kr, hogy pedig a faszén versenyképes legyen, 100 kilogramnak ára 1 frt 30 kr legyen.

Az 1 frt 30 krt mint maximumot véve, közép erő kifejtés és sebesség mellett, lehetne a vágásból 100 kilogram faszenet (1 hekt. à 10.8 kr fuvar) 35—45, 0.5 köbméter tüzifa (1 kbmt. à 2 frt 10 kr fuvar) . 25—35 kilométernyi távolságra tengelyen szállítani.

Ha a vasuti állomás 9 kilométer távolságra esik, akkor az 1 frt 30 krnyi eladási árból maradna a vasuton való szállításra a faszénnel 30.6 kr, ebből levonva még 5 zsáknak elhasználására 2.5 krt, csak 28 kr, a fánál 280 kilogramra 38.5, 100 kilogramra csak 13.7 kr.

A szállítási bér jelenleg a déli vasutnál 100 klgr. és 1 kilométerenként :

5.000 kilogramon alul		0.93 kr,
10.000 " " az első 75 kilométerért		0.40 "
a következő 75 kilométerért		0.34 "
150 kilométeren felül		0.32 "
10.000 kilogram az első 40 kilométerért		0.26 "
a második 40 kilométerért		0.24 "

a következő 75 kilométerért 0.21 kr,
 a további 75 kilométerért 0.18 „
 230 kilométeren felül 0.16 „
 azon felül minden 100 kilogramért 4 kr kezelési díj és 20/0
 szállítási adó.

E szerint lehetne vasuton még szállítani :

faszenet egész 4999 kilogramig 25 klméterre
 „ 5000—6000 „ 59 „
 — többet nem lehet rakodni —
 bükkfát egész 4999 kilogramig 10 „
 „ 5000—9999 „ 23 „
 „ 10.000 kilogram 36 „

Szeged fekszik Szlatinától 232, Crajava Mehádiától 159
 kilométerre.

A Szegedre való szállítás igényelne — a fenti feltételek
 mellett — következő eladási árakat :

5000—6000 klgr. faszén $99.4 + 87.45 =$. 1 frt 86.85 kr,
 100 kilogramonként (5.5 hekt.);
 5000—9999 kilogram bükkfa $2 \times 91.5 + 4$
 frt 89 kr = 6 frt 72 kr
 10.000 klgr. bükkfa $2 \times 91.5 + 3$ frt 06 kr = 4 frt 89 kr
 köbméterenként (560 klgr.)

Crajobára, a vámilletéket nem számítva :

5000—6000 klgr. faszén $99.4 + 66.63$ kr = 1 frt 63.03 kr
 100 kilogramonként (5.5 hekt.);
 5000—9999 kilogram bükkfa $2 \times 91.5 + 3$
 frt 57 kr = 5 frt 40 kr
 10.000 klgr. bükkfa $2 \times 91.5 + 2$ frt 05 kr = 3 frt 88 kr
 köbméterenként (560 klgr.)

Az előállítás költségei lejjebb szállának ugyan, nagyobb
 mérvű fogyasztás, belterjesebb kezelés, az uthálózat ügyesebb
 alkalmazása, jó utak sat. által, de ezen számok mégis azt

bizonyítják, hogy ezen esetben sem — mikor nyereségre nem számíttatik — a kiviteltől sokat várni nem lehet mindaddig, míg a déli vasut jelen magas árai alább nem szállíttatnak; végre, hogy első sorban csak a faszén kivitelre képes lenne.

Már pedig a déli vasut árainak lejobb való szállítására nincs kilátás, mert ezen esetben magának concurrenseket támasztana. Jelenleg Oláhországba hetenként 25—30 waggonnal szállít kőszemet.

Honosításra alkalmas amerikai erdei fák.

Közli: Molitor Ágost kataszt. erdőbecslési felügyelő.

** *Tiliaceae.* (anglice: Basswood) *Tilia Americana*; *T. heterophylla*; *T. pubescens.* Mind a három szép, magas növésű, terebélyes fa, mely majdnem valamennyi keleti államban, de csak szórványosan (ugy mint a mi hársfáink is) található. Fája fehér, puha, sima és butorok készítésére is alkalmas. *)

** *Acer sacharinum.* (Sugar maple.) Canadában és az északkeleti államokban. Egyike a legjelesebb amerikai lombhullató fának, ugy alakját és lombozatjának szépségét, mint fájának jóságát tekintve. A mezgéből nyert czukor igen szép mellékhaszonvétel.

* *A. sacharinum nigrum.* (Black sugar maple.) Az elébbinek válfaja.

** *A. dasycarpum.* (Silver-leaf-maple.) A juharok legszebbikének egyike. Gyors növekvésű.

* *A. rubrum.* (Red maple.) Nem oly gyors növésű, de szebb alaku mint az elébbi.

*) Az egy csillaggal jelzett fákat különös figyelemre méltóknak tartom, a kettővel jelzetteket pedig ajánlom.